

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló; iszákosság; szülei gondatlanság; nemzeti játékszin; budai mezei rendőrség; 's a t.; újdonságok a Pesten fölláttandó reform. főiskoláról; pesti löversenyek; állatmutatás; gazdasági egyesület gyűlés napjai; Esztergommezei közgyűlés eredvényi; felvilágultság 's türelem a 19dik században; zemplénymezei közgyűlési határozatok; miskolci hírek; Almásy család és Cherven jótékonyasága; kassai és erdélyi hírek; 's a t.) Franciaország (a' keleti ügy hihetőleg Bécsben fog eldöntetni; 's a t.) Törökország. Krakó. Külföldi és legújabb elegyhírek. —

Magyarország és Erdély.

Fm. Kopácsy József országunk hprimása által Kopácsy József veszprémezei másod - alispán a tekintetes királyi tábla érseki közbirájává nevezetett ki.

A' tiszántuli kerületi - táblánál megürült iktatói hivatalra agg - teleki Bujano vits Gyula nevezetett ki.

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' halmágyi kir. sóárnokságra Braun Ernesztet, ellenörködő mázsamesterré Brument Miklóst, mázsamesterré Feigl Alajost, mázsálóvá Kvaltin Mihályt, sópajtaórré Stevo Samu brusztreszkoi sószámvevőt alkalmazá fokozatos előléptetés által. — Scultety István kokavai kam. pagonyvadász (Revierjäger) f. e. martzius 5kén meghalálozott.

Budapesti napló. Fridrik es. kir. fhg. a' saint - Jean d'acrei és saidai fiatal hős, pár napot töltvén Budán Nádorunk ő fhgséginél, tiszteletére mult hó 30ikán reggeli 8 óraker nagy katona - díszelgés tartaték Budán a' krisztinavárosi vérmészén. A' fiatal hős tengerészeti egyenruhában jelent meg ez ünnepeylen, 's magas elégtűt nyitványítá a' nagyszámu katonaság tartásával 's mint az egy pár nap előtt itt mulatott János es. k. fhg. úgy ő fensége is fhg. Nádorunk társaságában megszemlélte ifju diszben felviruló Pestünkét 's az építés alatt levő lánczvid munkáit. — Bécsi hírek szerint az Allg. Zeitungban N. gr., 25 éves ifju hazánkba, azon nemes fogadást tevő valamely rokonlelkű szivacsos, hogy annyi rhumot fog meginni, mennyit amaz francia pezsgőből birand elnyelni! A' fogadás csakugyan véghez ment 's a' rhumivó 25 éves gróftot másnap halva lelék ágyában! Vajjen gáncsolhatni é a' szegény napszámot, ki nehéz munka után este annyit iszik, hogy kurjongva tántorog szállására, midőn főnemes rendből is találkozott oly ember, ki illy nemtelen fogadásra birt vetemülni napjainkban? A' földhöz ragadt irlandi pórság ezrenként rohan Matthew atya józansági zászlója alá, 's nálunk találkozik, ki magát fogadásból agyon iszsa! Valóban csodálatos, hogy hazánk középpontján, Budapestben, hol annyi már is a' sok társulat, hogy végre talán majd a' legyeket is egyesületben fogjuk nyáron öldösní, mind eddig nem létesüle oly társaság, melly ez ügyet komolyan fogná föl 's gátot emelne az undok iszákosságnak, miből annyi szellemi 's anyagi kár származik! Főleg pedig az olcsó pályinka az, melly nemzedékünket egészen elkorcsítja, 's végre oda fogja juttatni, hogy csakugyan el kell majd az utóvilágnak hinni, miszerint a' törpe 's félbuta lappoktól vesszük eredetünket. Ezen elkorcsulás óriási léptekkel halad előre, mert az olcsó pályinka hamarabb lerészegít, mint 3 annyi áru bor, 's mi kell több arra, hogy a' köznép ahoz folyamodjék, melly a' mámorban akarja bajait feledni, vagy eltompult erejét föléleszteni. Tekintsünk csak a' budavári gránátos koronaórségre: milly szálás és erős férfiakat látunk ott, míg a' mostani unjonczok nagy részének lábai alig birták a' bocskornál valamivel nehezebb sarut cipelni, 's jobbadán oly ványodtak, hogy kیهezelt külföldieknek kelene azokat tartanunk, ha magyar beszédjük ellenkezőrül nem győzne meg. 'S alkalmasint nem eszálkozunk, ha mondjuk, hogy hazánkban valamennyi más gyár száma öszszesen is alig megy annyira, mint a' szeszgyáraké. Valóban ideje, hogy e' kártékony iszákosságnak valahára gát vesszék, mert Budapest utcáin már nemcsak férfiakat, hanem aszszonyokat, sőt gyermekeket is láthatni a' pályinkamámortul leveretve földön heverni. Hogy a' kártékony italnak kora halálozásokra is nagy befolyása van, az már rég be van bizonyítva, 's még sem létesült mindeddig semmi, a' mi e' káros visszaélés megszüntetését legalább megkísértené. — Ki tudni kívánja, mint vajtatnak végre Budán a' legújabb mezei rendőrségi, 's az erdőket illető minden régibb törvények, menjen a' budai hegyekre 's különösen Farkasvölgybe, látni fogja ott, hogy nemcsak a' kerítés, mellyet kiki saját telke körül készített, de a' telken levő fa maga is, a' gyümölcsfa épen úgy mint az erdei vadfa e' télen annyira pusztítottat, hogy ha még egy pár télen így történnék, e' vidéken az erdőnek bizonyosan vége lenne. Nemcsak a' nagy fák körül t. i. vagy ezek töveiről növő sarjadékok, de a' kivágottak helyén növőt is holdszámra — jól megjegyezzük egész holdszámra — vágják ki. Mi lehet ennek következménye más, mint a' vidéknek pusztulása, a' tulajdonosoknak — az adózó 's így rendre és bátorságra jogosított — tulajdonosoknak károsodása, a' kicsapongásoknak terjedése s. t. Igaz, hogy vannak a' várostól rendelve erdőkerülők, de ezek Farkasvölgyet egész télen tán csak egyszer látogatták meg, 's egész tisztí hatásuk abban állott, hogy Ráczvárosban egy háznál — talán csapszékben — lesték a' fahordókat, 's a' látottat elszedték; az tehát, ki másfelé vitte orzadékát, büntetlenül maradt. A' lödőzés is, főképen a' vadászati, sok kárt okoz, mellyeket annak idején híven rajzolni el nem mulasztjuk. A' főnemlítettűl most, míg az erdő ki nem hajt 's bokrosul, legjobban meggyőződhetik mindenki. Ha a' budai hegység lombjaitól erdőségétől megfosztatik, oda lesz minden disze 's kiessége, mert árnyék - talan, fátlan, kopár hegység közt senki sem mulat örömet. 'S még van idő 's most van, illy pusztulás elhárításáruul czélszerűleg gondoskodni az illető városi hatóságnak, különben a' két testvérvárosi természetbarát még ez egyetlen gyönyörű menedékétül is meg leszen fosztva. — E' napokban egy pesti család hazul-

ról eltávozván, kis gyermeköket egyedül hagyák honn, 's ez unálombul gyűfákkal mulatozott, azokat egymásután lángra dörzsölvén. E' játék közben a' tűz ruhájába kapott, 's a' hazatért szülék halva lelék a' gyermekeket! Hány gyermekovóintézet van Pesten, 's mégis mennyi szülei találkozik, kiknek vétkegondatlansága miatt a' gyermekek idő előtt elvesznek, vagy legalább annyira megsérülnek, hogy a' szülei hanyagság tanúbélyegét sirig kénytelenek viselni! Haladásunkat leginkább azon megrögzött akadály gátolja, miszerint nálunk még a' jóra is ugyszólván kényszeríteni kell az embereket, míg a' rosszról vaskos törvénykönyvünk ezernyi cikkje is alig bírja visszatartóztatni. — A' budai elhiresült császárfürdőt az idén új bérlő vette át, ki, mikép mai Értesítőnkben bővebben olvasható, mindent ígér a' látogatók nagyobb kényelmére, kiknek száma évről évre szaporodik. — Bloch Móricz javítása szerint magyar - zsidó imádságos könyv jelenik meg Korn Fülöp pozsonyi könyvárusnál. A' két kötet ára irópapíron képpel 1 fr. 40 kr., velinen 3 fr. p. p. a' munka előfizetés utján jő ki, 's belőle csak annyi példány nyomatik, mennyi előfizető fogja magát f. é. nov. végeig jelteni. — E' napokban Deutsch Dávid pesti izraelita kereskedő reform. vallásra tört, 's a' keresztségben Német László nevet kapott. Dókus László itélőmester volt keresztyája. — Nemzeti szinpadunkon martz. 26ikán bérszünettel adaték „Romeo és Julia“ dalmü 4 felv., Scott Emma a' brünni német színházról, Romeo szerepében kezdé meg vendégjátékai sorát, 's a' nagyszámu közönség által igen kedvező fogadtaték, mire mind szép hangja, mind kielégítő játéka 's főleg minden szónak tiszta és értelmes kimondása csakugyan érdemesíték is az énekesnőt; Scott Emma a' brünni színháznál másodénekesnő ugyan, de e' körülmény épen semmit nem vonhat le szép tehetségeiből, mert hiszen Schodelné ide jötté előtt 3ik énekesnő volt Bécsben. Egyébiránt a' vendég Romeo igen el volt fogulva, 's így reménylhetni, hogy többszöri föllépte még inkább megfelelend a' várakozásnak; Éder Luiza (Julia) igen dicséretesen működött; Erkel (Theobald) azonban darab idő óta hanyatlék. 27ikén „Zolky a' vén diák“, szinj. 2 felv., Maltitz után Fekete Soma, és „Lepecsételt polgármester“, vigj. 2 felv. Megyeri fordítása szerint; Telepy (Lámpa) mint vendég ismét érdemlett tetszést nyert, és színházunk látogatóji bizonyosan örömmel fogják hallani, hogy Telepy és még alkalmasint nem feledett lyánya Amália husvét után szerződött tagjai leendnek nemzeti színházunknak. 28ikán a' hirdett „Bátori Mária“ helyett Lángh Paulina hirtelen megbetegülte miatt „Kalapos és harisnyatakács“ bohózat; 29ikén „Szebeni erdő“, szinjjáték 4. felv.; 30ikán a' hirdette „Romeo és Júlia“ dalmü helyett közbejött akadályok miatt „Rózika a' holdkörös lyányka“ bohózat; illy kevés nap alatt két játékváltoztatás kissé kellemetlen hatásu, főleg, miután az utóbbi jeleutéseket házakba nem is igen szokják megküldeni; 31ikén „Falusi egyszerűség“ vigj. 4 felv. Toepfer után Nagy Ignác; ápril 1sején „Lyány és nem fiu“ vigj. 1 felv. és Tingry hegedű - hangversenye. Frankenburg Adolf elrendezése szerint virágyasárnapon esti 7 óraker a' városi táncz - teremben literariai - zenészi estély fog adni a' gyermekórház javára, mellyben Mailáth János gr., Roggendorf Katalin grnő, Frankenburg Adolf, Wenninger Luiza, Pfeffer Ilonka, Korb Pál, Beké Kálmán, Derra - Zettiry Mária, Bräuer Teréz, Mayerffy Ludmilla, Zöllner Adél, Taborszky Gabriéla, Uffer Eliza, Urbány Amália, Weisz Lenke, Hora János, Merkel József, Moravec Eduárd, Rosenfeld Lajos, Weber Fridrik, Winkler Angyal, Zindl Károly, Zöllner Fülöp, Bräuer Ferencz, Eötvös József b., Bujanovics - Beniczky asszony, tolnai Festetics Leo gróf és Kossuth Lajos munkás részt veendnek; az ügy és tárgy egyiránt nagyszámu közönséget reményllet. — A' nagyhidutczai és országuti kövezetet, tetemesül magosbra emelik. — Fischamentben Bécs mellett egy mérnökgyakornok valamely anyagot talált föl, mellyel a' városi utcák beöntetvén, az anyag, megkeményülése után, a' szokott kövezetnél sokkal szilárdabb, tartósb 's egyszersmind olcsóbb tömeget képez. A' föltaláló a' magyar tudós társaságot kínálta meg e' találmányával; mivel azonban e' testület alapszabályinál fogva illy vállalatba nem bocsátkozhatik, igen czélszerű lenne, ha vele a' városi hatóságok levelezésbe bocsátkoznának. A' föltaláló követelése oly csekélyek, hogy e' csekély fáradságot az új találmány minden esetre megérdemli Budapest részirül. N. I. —

(Újdonságok a' Pesten állítandó reform főiskoláról.) Az aláírási - izek, ajánló - és felszólító - levelek kézen forognak immár a' fővárosban; 's midőn lelkes gyűjtők 's köztük szép keblü urhölgyek is ezekkel nyitották meg izeiket (p. o. özvegy Márjássy - Szepessy Mária 2000, özv. Plathy - Döry Krisztina 1000 pengő ftal, 's több más, kiknek névjegyzéke 's ajánlataik későbbben fognak közöltetni) midőn általában leghőbb részvét mutatkozik a' szent ügyhöz, 's azt tetteken is valósulni látjuk; bizvást ismételjük a' pesti Hírlap 11k számának ime' szavait: „a' kevés hónap előtt még csak csirában rejlett gondolat, Pesten ref. főiskolát alapítani, immár több mint terr.“ Vidéki egyes gyűjtőkhez 's egyházakhoz is, hova t. i. küldési alkalom nem hiányzott, eljuttottak már a' levelek 's alkalmasint egy pár hét alatt az egész hazában kiosztva lesznek. A' meghatalmazott választmány folyvást buzgón munkálkodik, 's halad kitűzött pályáján; eddig tartott ül-

seiben fogantatos intézkedéseket tevéen a' nagyszerű czél gyakorlati kivitelére. Nem lehet nem helyeselnünk a' választmány azon nézetét, miszerint szinte ezernél több lelkes férjfiút 's úrhölgyet kért meg az egész honban gyűjtőkül; hogy így minél többen vállalkozzanak alapítókul, akár egyesek, akár testületek, kik az alapítványi 200, (Cegyházi közönségekre nézve 100) vagy több pengő ft. ajánlatot pontos kamatfizetés mellett folyvást magoknál megtarthatván, nemcsak tiszta erkölcsi osztalékban veendnek részt: de a' mint halljuk, ajánlatni fog az egyházkerületi főtanácsnak, hogy az alapítók, az iskolai oktatóknak mind kijelölésiben, mind választásiban, valamint az állandó iskolai igazgatóság tagjainak kinevezésiben is egyenkint szavazattal birhassanak. Szép befolyást adó előjog: de következménye, úgy hiszszük, még szebb jelentőségű. Mert így nem a' kárhuzatos nepotismus, hanem közvélemény választandja meg a' legjelesb oktatókat; közvélemény és nyilvánosság lelke örköndendik az intézet élete fölött, mely folyvást erőben tartandja azt, 's megovandja hanyatlástól. Úgy halljuk, sokan, kiknek az ügyszó szőlőjök leszen, előre megegyeztek abban, hogy a' fölláttandó főiskolában is ugyanazon elv tartassék fen, melyet már a' halhatatlan II. József minden honi tanítóintézetre nézve megállapított: miszerint t. i. az oktató választásában vallásfelekezeti tekintet nélkül, — kivéven a' vallástanítást, — egyedül a' megkivántató tulajdonok, u. m. tudományosság, előadási tehetség, szilárd jellem, és műveltség vétessenek figyelembe; 's az e' tulajdonságokról a' két magyar hazában legismertebb 's kitünőbb férjfiú foglaljon székelt, — legyen bár katholicus, evangélicus, vagy óhitű. A' jövő júniusban tartandó egyházkerületi főtanácsnak e' tárgyban hozandó végzését tehát feszült figyelemmel várják mind azok, kik az „indifferentismust“ úgymint a' „separatismust“ egyiránt a' közjó mételeyeinek tekintik. — Hitelesen tudjuk továbbá, miként a' választmány már elhatározta legyen javaslatot tenni az említett főtanácshoz az iránt: hogy tekintettel a' mivel külföld tanítóintézeteire, egy korszerű 's lehető legjobb, egyéb iránt honunk körülményeihez alkalmazandó teljes iskolai rendszer kidolgozására, nemcsak több a'hoz értő jeles férjfi kéressék meg, hanem az e' fontos tárgyban előre kitüzendő vezérelek szerint (példaul: hogy kivétel nélkül minden tudomány, 's az idegen nyelvek is magyarul adassanak elő, 's a' t.) akárkítől kidolgozandó tervekre, első, másod, és harmad rendű jutalmak is tésessenek, miket ügy-és emberbarátok szándékoznak a' szent czéla ösztetenni; — valamint, hogy hírlapok útján is szólitassék föl minden, kinek az ügy szíven fekszik, és ahoz szólani hivatását érzi: hogy nézeteit 's javaslatát egészben, vagy csak egy ágában is a' létesítendő rendszernek, szinte hírlapban közleni, 's ezzel is a' szép czélt elősegélleni sziveskedjék. — Illy igen czélszerű 's jól kiszámított lépések fogván tétetni a' pesti reform. főiskolára: bizvást remélljük, hogy az olyan fog lenni, mint lennie kell a' kor kívánatihoz képest. Ezeket méltó figyelemgerjesztésül tudatni kívántuk olvasóinkkal addig is, míg a' választmány nevében hivatalosan közlendőket lapjainkba iktathatnók.

(Pesti lóverseny) ang. mf. = angol mérőföld. — ar. = arany. — e. = esztendő. — ft. = font. — m. = m. = mént. — k. = kanca. — m. = mén. — 1 ang. mf. = 848 pozsonyi öl. A' ° jegyzett díjak örökre levén alapítva, évenként mulhatlanul kijárnak. I. Jun. 3kán, csütörtökön, délután. ° 1. Nemzeti díj. 250 ar. 30 aranyat érő és Magyarország czimerével ékesített serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodké. Tétel 16 ar. fele bánat; a' tétosz fele az első, fele a' második lóé. Futhat magyarhoni 3e. minden m. és k., mely sem Pesten, sem Paradorfon sem Simmeringben díjért még nem futott. 1 ang. mf. Teher 85 ft., k. 2 fonttal kevesbet, külföldi lovas 4 fonttal többbet. — ° 2. Batthyány-Kazimir díj. 100 ar. Futhat minden ló; 1 ang. mf. — 3e. 68; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; belföldi telivér és angol félvér 4 fonttal többet; angol telivér még 10 fonttal többet; m. 2. fonttal többet. Tét 20 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az elsőé. Béjelentés a' futás előtt 3 nappal. — ° 3. Hazafidíj. 100 ar. Futhat magyarhoni minden k., 2 ang. mf. ism.; 3e. 68 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 101 ft.; 6e. 106 ft.; id. 109 ft.; telivér 5 fonttal többet; simmeringi díj nyerője ugyan-azon évben 3 fonttal többet. — ° 5. Batthyány-Hunyady-díj. 100 ar. Futhat minden k.; 2 ang. mf.; 3e. 80 ft.; 4e. 100 ft.; 5e. 106 ft.; 6e. és idősb 110 ft.; ausztriai birodalmi 4 fonttal kevesbet. Tét 20 ar. fele bánat. — II. Jun. 6kán, vasárnap, délután. ° 5. Ásszonyságok pályadíja. 100 aranyat érő billikom az első lóé; a' díjból fenmaradt aranyok 50-ig a' másodké; azon felül ismét az elsőé. Futhat angol kivéve minden m. és k.; 1600 öl ism.; 3e. 70 ft.; 4e. 90 ft.; 5e. 96 ft.; 6e. 100 ft.; id. 103 ft.; m. 2. fonttal többet. — 6. Pest-városi díj. 150 ar. Futhat minden ló. 150 ar. az elsőé, a' díjból fenmaradó 's tét-pénzekből begyűlő aranyok 50-ig a' másodké, azon felül ismét az elsőé. Tét 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' nyerpont előtt 30 öllel kezdve a' pályakör egyszerű körül (1268 öl 2' 6'') ism.; 3e. 74 font; 4e. 100 ft.; 5e. 107 ft.; 6e. 112 ft.; id. 115 ft. — Ausztriai birodalomban született ló 6 fonttal, k. és pr. 2 fonttal kevesbet. — ° 7. Erdélyi-díj. Az 1839 's 1840-ik évekrül megmaradt 200 arannyal együtt 300 ar. Futhat érte a' két magyar hazában született 's nevelt akármily származásu m. és k.; 1600 öl; 3e. 85 ft.; 4e. 100 ft.; 5e. 107 ft.; 6e. 110 ft.; id. 112 ft. Tétel egyegy lóért 50 ar.; fele bánat; a' tétosz is a' nyertesé. Aláírhatni a' futás órájaig. Egy személy több lovat állíthat vagy nevezhet a' pályára. Ha 6 aláíró nem találkozik, azon évben nem leszen ezen díj elnyerhető, hanem az aláírók feloldoztatván, a' díj mindaddig a' következő esztendeihez esatoltatik, míg csak az aláírók száma hatra nem telik. — 8. Parasztt-verseny. Első lóé 75 pgó for.; 2-iké 25 pgó forint. Futhatnak mezei gazdák saját lovai. E' czéla van száva t. Szalbek Jakab úr által ajánlott egy arany is. Béjelentés a' futás napjaig. — III. Jun. 9kén, szerdán, délután. — ° 9. Széchenyi-díj. 100 ar. értékű. Futhat minden m. és k. 1600 öl i. m. 3e. 87 ft.; 4e. 102 ft.; 5e. 109 ft.; 6e. 113 ft.; id. 115 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. Tét 10 ar. fele bánat. A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az elsőé. — ° 10. Festetics-Nákó díj. 78 ar. Tét 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz a' díjhoz kapcsolatik. Futhat mindenausztriai birodalmi és 6 esztendősnél nem idősb mén. 2 ang. mf. 3e. 87 ft.; 4e. 113 ft.; 5e. 119 ft.; 6e. 123 ft. — ° 11. Ostor-díj. Tét 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz is az első lóé. Futhat minden ló, mely a' futás napjaig sem a' pesti sem parndorfi sem simmeringi téren díjt nem nyert. 1/2 ang. mf.; 3e. 68 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 101 ft.; 6e. 106 ft.; id. 109 ft.; telivér 3 fonttal többet; angol ló, akármily vérű legyen, 8 fonttal többet; k. és pr. 2 fonttal kevesbet. Béjelentés a' futás napjaig. — Meskó Jakab b.

100 aranyat alapítván, 's tevéen-le, annak kamatja ezen ostor vételére fordítottatik. — ° 12. Széchenyi-kard. 100 ar. értékű. Most Hunyady József gr. birtokában. Futhat minden ló. 4 ang. mf.; 3e. 82 1/2 ft.; 4e. 96 ft.; 5e. 102 1/2 ft.; 6e. 105 1/2 ft.; id. 107 1/2 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. Melly ló e' kardot elnyeri, legjobb pályázónak ismértetik azon esztendőben. A' kihívás a' pályanap előtt 8 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard; de ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni; mely esetben, vagy pedig ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megyen végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó 30 aranyat teszen-le, fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovalal védni. — ° 13. Esterházy-kard. Most Traun Nav. gr. birtokában. Futhat magyarhoni minden m. és k.; 1 ang. mf.; 3e. 80 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 100 ft.; 6e. 103 ft.; id. 105 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. A' futás e' kardért mindig a' pesti verseny utolsó napján megy végbe. Melly ló e' kardot elnyeri, legsebesb honi lónak ismértetik azon esztendőben. A' kihívás a' pályanap előtt 3 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard; ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni, mely esetben, vagy ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megyen végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó egyegy lóért 20 aranyat teszen-le, fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovalal védni. — 14. Parasztt-verseny. Első lóé 30 pgó for.; másodké 20 pgó for. Futhatnak mezei gazdák 's egyéb adózók saját lovai. — Mindazon díjakra, melyeknél külön bejelentési határidő nincs kikötve, ez idén april 24-ig szükséges a' díj külön megnevezésével és a' ló tökéletes leírásával a' bejelentést megtenni, bérmentes és receptisse melletti levélben illy czím alatt: „Versenyre illeto' a' n. Casinóban, Pesten.“ Ezen kívül, minden futató tartozik pályára szánt lovat a' futás előtt 48 órával a' n. Casinóban levő ivre följegyezni vagy följegyeztetni, hogy így a' napi versenyrend annak idejében kinyomathassék. A' napi versenyrenden föl nem jegyzett lovak azon napi díjfutásokban nem részesülhetnek, és ugyanott föl nem jegyzett versenyek is csak a' följegyzettek után mehetnek végbe. — A' lovak kora a' közönséges évtől számítottatik, úgy hogy például minden, 1838-ban viágra jött ló 1841-ikben mint 3e. jelenik meg, 's így tovább. A' GAZDASÁGI EGYESÜLET KÖZGYÜLESE: jun. 5kén, délelőtti 10 órakor a' n. Casinóban. ALLATMUTATÁS: jun. 5, 6, 7kén, a' Köztelken. LOARVERÉS: jun. 7. és 9kén délelőtti 10 órakor ugyanott. PARASZT KANCAZACSIKOK JUTALMAZTATÁSA: jun. 7kén délutáni 5 órakor, ugyanott.

A' Zemplénymezei martz. közgyűlés eredményei köv. 1) Felolvasatván ns Pest, Ung, Mármaros, Heves, Esztergom, Abauj és Borsod megyéknek a' vegyes házassági tárgyban kelt határozatai, mivel a' megyének ez érdemben határozata 's annak értelmében még a' mult évben Ö Fels. fölterjesztett felirata is van, azok köztudomásul vétetni 's viszonyos nyilvánosság tekintetéből a' Zemplénymezei is velök közöltetni rendeltetett. 2) Ámbár az Ország Rdei a' magyar nyelvet, köztörvényét fogva minélelőbb tökéletes diplomatikai lábra állítani ohajtják 's ekkint a' magyar nemzet erejét a' közös nyelv által egybeforrasztva központosítani: mind a' mellett fájdalommal kelle tapasztalni, hogy a' keleti vallásu lelkészek a' nemzetiség sz. ügyét a' mirigyes panslavismus terjesztésének feláldozni 's a' népet még oly helyeken is, hol eddig tökéletes magyarok valának, az orosz nyelv és literatura tanulására kényszeríteni vizsgálva nem rettennek, 's az anyahon szentesített törvényei iránti engedelmességről végték megfeleltkezni hálátlanok. Ezen, főkép a' keleti vallásu lelkészek által, mint látszik, országos irányt venni szándékozó panslavismusra vonatkozólag 's e' szép megyében mind eddig annyira elhanyagolt népnevelésre is kellő tekintettel, ezen üdvös határozatot hozák: „Mélt. Popovits Vazul munkácsi görög egy. megyés püspök m. 1840ik hivatalos levelében a' népnevelés sikeres előmozdítása tekintetéből arról értesíti a' megyét, miszerint lelkészeinek szoros kötelességül tette: hogy a' növendékeknek a' tanítók által ellátott vagy ellátandó iskolákba járásra ösztönt nyujtsanak, sőt szükség esetén kényszerítő eszközökkel is éljenek; mennyiben pedig több helyen részint a' tanító fizetése, részint a' szükséges iskolai épület hiánya miatt, az emberiség szent ügye veszélyeztetnék, a' megyét hivatalosan felszólítja, az illető tisztviselőknek oda utasításuk végett, hogy midőn a' lelkészek által megkéretnek, az elősorolt esetekben nekik segédkezet nyujtsanak.“ Ugyanez alkalommal felolvasatott a' megye egyik kiküldött tbirájának a' terebesi és hardicsai görög egy. közönség, az illető földesurak által az iskolai hely kijelölése és fölépítése tárgyában a' nmltsu m. kir. Helytartó-Tanácshoz tett eszedezésekre a' megyétől vett határozat következtiben abbéli hivatalos jelentése, hogy valamint Terebesen ugy Hardicsán is az Andrássy Károly grófnő által az iskolai épületekre alkalmas házhely jelöltetett ki, sőt Terebesre nézve a' tisztelt grófnő, a' hon nyelv célirányosb tanitattása tekintetéből azon ajánlatot is tette, hogy a' latin és görög szert. katholikusok különben is egyesülve levén, a' növendékek számához alkalmazott iskolát építend, 's mind a' tanítókat mind tanulókat szükséges könyvekkel ellátandja, mely nyilvánítást azonban a' helybeli görög egy. lelkész azért: mivel a' megyés püspöki rendeletnek ellenire ezen iskolában a' tanulók az orosz nyelv és literaturában oktatást nem veendnek, nem fogadott el, tehát e' jótékony ajánlat sikereztetése tekintetéből, czélszerűnek vélné a' jelentéstevő ülnök a' megyés püspök hivatalos megkeresését, hogy ez ajánlat elfogadása iránt az illető lelkészhez rendeletét kiadni ne terheltetnék. Ugyanez alkalommal előterjesztetett, hogy megyebeli Bekecs helységben létező különböző vallásbeli felekezeti lakosok gyermekeik neveltetése tekintetéből egy tanítót közösen fogadván, a' szerencsi görög-egy. lelkész azért, hogy ott a' növendékek a' tanulmányokban oktatást honi nyelvben veendnek, nemcsak az ezen felekezeti szülék gyermekeit oskolába járásban akadályoztatta, hanem azokat a' további odamentettől el is tiltotta. Ennek folytában előadatott, hogy megyebeli Monok helység. ág. vallásu községiek a' földesuraság által felállított közös iskolai intézetbe gyermekeiket azért, hogy ott a' polgári tanulmányokban a' más vallásu növendékekkel közösen veendnek oktatást, küldeni nem akarták. E' közbejött tárgyak élönken tüntették elő a' megye Rdeinek a' népnevelés érezhető szükségét, hogy azon néposztály, melyet alkotványunk jótékony-ságának koszorujába nem rég befenni kezdenek, ennek jogszerű élvezetési-

vel 's együttjáró polgári kötelességgel megismerkedve erkölcs 's erény-követésre lelki erőt nyerjen, a' népnevelés 's honi nyelv ügyében a' munkácsi megyés püspököt hivatalosan rendelték értesíteni: hogy a' megye Rendei előtt alig lehet fensőbb érdekű tárgy, mint a' népnevelés megyénkbeni helyzete, ugyanazért elhatározták, hogy a' járás- és kerületbeli szbirák minden vallásfelekezeti lelkészszel együttműködve, a' növendékeket iskolába járásra ösztönözzék, 's azon helyeken, hol a' lakosok a' tanítók fizetését elvállalták, annak pontos kiszolgáltatását törvényszeres módokkal ne csak eszközöljék, hanem az olly helyeken is, hol még iskolák és tanítók nincsenek, annak felállítására minden emberbarátot serkentsenek, 's ollyan lakosokat, kiknek bár magzataik iskolába nem járnak, az iskolai és tanítólag-fentartásra 's fizetésre is egyiránt azokkal, kiknek gyermekeik az iskolákat rendesen járnak, kötelezzék. Múltó botránykozással értették azonban a' Rdek a' terebesi görög-egy. lelkésznek a' honi nyelv 's nemzetiség ellen elkövetett vétkeket tettét, miszerint az Andrássy Károly grófnő által ajánlott iskola felállításához azért, hogy ott az orosz-szláv nyelv nem tanítandik, nem járult; minthogy azonban az ülnöki jelentéshez csatolt eredeti levelében azt adta elő, hogy ezt a' megyés püspök rendeletéből tette, a' Rdek föl sem tehetvén, hogy azon magas állású egyedek, kiknek egyik főbb hivatásuk a' törvények és törvényes intézvények megtartása körüli örkődés, a' polgári hatóságoknak az emberiség boldogítását tárgyozó végzemények ellenébe törvényellenes rendeleteket gördithettek volna; azon nem várt esetben pedig, ha az érdeklött rendeltetést valósággal kiadott, hivatalosan megkeresett rendeltetett aziránt, hogy az 1840iki 6ik t. cikk tartalma ellen kiadott végzetet ne csak visszavonni, hanem ezen hazafiai ajánlat elfogadása iránt tisztí hatása köréhez tartozó intézvényét kiadni ne terhelhetnék, 's a' fenálló iskolai intézetekbe olly tanító egyedekeket alkalmaztasson, kik a' honi nyelvet ne csak tudják, hanem azt tanítani képesek is legyenek. A' szerencsi görög-egy. lelkésznek előterjesztett tettét a' Rdek törvénybe ütköztetnek, 's népnevelés 's nemzetiség elleni sérelemnek találván, annak körülményes megvizsgálása 's a' felőli hivatalos jelentés végett küldöttség nevezetett ki; a' felhozott monoki esemény kinyomozása szinte egy más, megyei biztosságra hagyatván. Minthogy azonban az iskolák felállítása 's a' magyar nyelv terjesztése tárgyában a' közgyűlés alatt kirendelt választmányok hivatalos jelentéseiket mindnyájan nem adták be 's annál fogva az iskolák felállítását hátráltató okok bizonyossággal tudhatók nem levén, ujlag kötelességül tétetett a' kirendelt választmányok egyedeinek, hogy elmaradt jelentéseiket f. e. aug. közgyűlésre adják be. Mivel pedig jövő országgyűlésen a' nemzet a' népnevelés sikeres előmozdításáról alaposan kíván rendelkezni, az érintett választmányok oda utasítatnak, hogy ezen legfőbb érdekű ügyben korszerű javaslatot készítsenek, különösen pedig a' több millióra növekedett iskolai és vallási alapítványok fölöslegének e' célra leendő használtatásáról, ugyszinte a' szerzetesek alapítványinak a' népnevelésre fordítandó felosztásáról az országgyűlési utasításokba iktatandó véleményt készítsenek 's e' tárgyú jelentéseiket a' kitűzött határidőre minden esetre adják be. Hogy pedig addig is, miglen ezen tárgyban törvényhozás útján sikeres rendeletek tétetnek, az iskolák felállítására 's ezzel kapcsolatban levő népnevelésre jótékony hatás gyakoroltassék, czélszerűnek vélték a' Rdek elhatározni, hogy a' kirendelt választmányok és szbirák ollyan helyeken, hol különböző vallású felekezetek külön tanítókat nem tarthatnak, minden vallási tekintet nélkül az egész község egy alkalmas tanítót tartson, sérthetetlenül hagyatván egyébiránt a' lelkészek azon joga, hogy a' felekezeteikhez tartozó növendékeknek vallásuk elvei szerint a' vallásban oktatást különadhassanak. 3) A' nm. udv. kancelláriának legfelsőbb rendelete felolvastatott, miszerint a' megye házi pénztára megrablatása tárgyában a' részesek ellen rendelt fenyítő per mibenlétéről hivatalos felterjesztés hagyatik meg a' megyének. Ennek folytában kitűnvn, mikép sok nagy fontosságú, főkép a' megye közdolgait tárgyozó intézkedései teljesítése a' kirendelt küldöttségek 's tisztviselő tagok által vagy felette hosszúságú időre halasztatnak el vagy a' végelintézésről egészen elmaradnak, ennél fogva a' megye első alispánjának tétetik kötelességül, hogy a' már ezelőtt szükségesnek talált, de időközben megszüntetett, megyei kiküldetési megbízások lajstromjegyzékének (scontro) tartása olly módon hozassék ujlag életbe, hogy főképen a' megye közérdekeibe vágó tárgyak mindenkor világosságban tartva előleg időről időre a' megyegyűlés ellátása alá multhatlanul terjesztessenek. Hogy azonban ezen scontro-készítés az annyira elfoglalt közgyűlések idejéig ne rabolja el, annak följegyzésére időnkint minden közgyűlés előtt egy e' végből kinevezendő állandó küldöttség bizatik meg. Egyébiránt mi a' Rdeknek ez alkalommal a' megyei pénztárak mibenléte iránti aggodalmát illeti, annak megszüntetése tekintetéből az első alispán elnöksége alatt küldöttség olly meghagyással rendeltetett ki, hogy a' pénztári végálatadasi jelentésekből 's ide szóló hivatalos irományok nyomán a' megyei pénztárak megvizsgálásáról 's mibenlétéről jövő legközelebbi közgyűlésnek multhatlanul hivatalos jelentését mutassa be.

Kassa tavasz elő derekán: A' „Jelenkor“ idei 16ik számában D. által, ugyan ez évi nevezett hírlap Sik (nem 9ik) számában „Abauji hírek czim alatt közölt alapos, és való hírekre öngazolásá végett egy cikk küldetett be. Minthogy azonban D. ur képzelt igazolásában olly elveket pendit meg nem kis megütközésünkre, mellyek az igazsággal nem férhetnek meg, 'sőt kassai közönséget érdeklő része sértő is, kötelességünknek tartjuk, mint minden igaz ügynek hű pártolóji 's a' hazai nyelvre semmi szennyet vetni nem engedő védők D. ur igazolását következőkkel megczafolni. Ugyan is D. ur állítása szerint: „a' kassai közönség nagyobb része honi nyelvünket még most nem érti, vagy abban olly kevéssé jártas, hogy magyarul nem olvashat, ellenben minden itteni mivel magyar németül ért és olvas“. Kereken tagadjuk mi ezen állítást, mint az igazsággal homlokegyenest összeütközöt, mert a' többi adatot ez uttal mellözve csupán azt hozzuk elő (ügyünk igazságáról nemcsak D. urat, de az egész hazai olvasó közönséget meggyőzni akarván) hogy a' mult farsang-

kori tánczvigalmakban 's más nyilvános helyeken 's közönséges mulatságokban örömmel tapasztaltuk előkelő hölgyeink és uraink társalkodását honi nyelven folytatni, a' polgárok között is városunkban kevés egyed találkozik, ki magyarul nem értene. Ezek így levén nem áll D. ur előhozott kitétele, mivel azon kassai lakosok nagyobb része, mellyet közönség név alatt érthetni (kivéven a' külvárosokban lakó pórnépet) magyarul tud, ért, és olvas. Hogyha D. ur e' nyilvános mulatságokban részt venne, ez állításnak valóságáról meggyőződhetnék. Továbbá D. ur még azt is előhozta „hogy minden itteni mivel magyar németül ért és olvas“ mellyből azt is következtethetni; hogy a' ki magyar létére nem ért és nem olvas németül, az nem mivel magyar. Engedjen meg D. ur, a' miveltséghez itéletünk szerint még nem olly elkerülhetlenül szükséges az általa olly annyira, elég hálátlanul, pártolt német nyelv, 's tán egészen nem is bizták D. urra a' közönségünk feletti biráskodást, ki legyen t. i. abból mivel, 's ki nem? Hogyha tehát D. ur öngazolására elveket akar felállítani, jó eleve fontolván meg azokat, igazságos és senkit nem sértő kitételekkel éljen, és szerényen tartózkodjék a' közönség egy részire, 's hazai nyelvünkre némi homályt vonó kifejezések 's állításoktól.

♂ Esztergom. Martz. 29kén 's köv. napokon jelentéses közgyűlésünk volt, még pedig lelkes. Legelő a' megürit várnagyi hivatalra Pathó Pál ur, a' középponti sebészi állomásra dr. Reviczky Antal ur nevezetett-ki, dr. Feichtinger Sándor ur tiszteletbeli orvossá, 's Pontelli tiszt. sebészszé. Ezek után az árvaszék számadási jelentése, az ujonczállításról hivatalos tudósítás 's egyéb köztárgyak terjesztettek a' KK és Rdek elibe, 's azok helyeslést teljes mértékben megnyerék. Továbbá: a' nyerges ujfalusi posta rossz kezekben levén, a' H. Tanács rendelete következtében árverés- utoni eladatására a' f. évi jun. 14ke tüzetett-ki. A' mohácsi tanács melegen szólítja-fel törvényhatóságunkat adakozásra hazánkért vérmezején leáldozott bajnokinknak állítandó emlékre, 's örömmel írjuk ide, hogy már adózóink előtt is emlékeztetben vagyon Mohács gyásznapja, a' párkányi járásbeliek ugyanis már 63 forintot adtak össze, aláírási ív is nyitattott a' gyűlésben, és folyton gyűjtetnek az ajánlatok e' legméltóbb czélra. Kérjük az illetőket nyilvános számadásra, mivel ez a' lelkes adakozóknak nyugtatásukra, 's másoknak ujsztönül is szolgál.—A' jelenleg ugyan tavollevő, de korábbi időkben gyakrabban előfordult marhadög gátlására már rég kór-istállókat rendeltek a' KK és RR. helységenként állíttatni, 's most értettük, hogy a' kebelbeli uradalmak ezekre helyet 's anyagot már csakugyan ígértek. Post multum cras cras! A' nm. Htanács legujabb kegy. intézkedése hozatott föl mimódoni magunk viselése föl a' keleti pestis alkalmakor, bár soha hasznát ne veendenők! Nádor ő fngé a' rabokról jelentést ujdön beküldött módu táblás jelentésben kívánja, mint a' büntető-rendszer javításán munkálendő országos választmány használásul szolgálandót, mi igen kedves jelenet volt. Főorvosunk ajánlatára a' melegkeblű KK egy megyei kórház föllállítatását határozták-el. Jeles küldöttség fog tervet jövő közgyűlésre beadni. Gyámolatlan betegekéről gondoskodni legnemesebb kötelességünk, valamint leghalásb foglalatosságunk is. B. Baldacci Antal ur azonnal 2000 pengő fra kötelezte magát (ki ne dicsőitné e' szép tettet?) egy betegyű föntartására, 's minthogy adakozás útján fog e' szép intézet létre jöni, kötelességünknek tartandjuk azt annak idején nyilvánosan fenhirdetni. — Nálunk is, valamint mindenütt, az országos ajánlatok és országgyűlési költségek kivetésén okoskodnak. Mi azt hiszszük, ebben közvélemény után legelőbb boldogulhatni, 's azt egy vegyes és jólelkű, 's az új törvényeknél fogva meghitelt férfiakból álló küldöttség kijelenthetné. Közönségünk a' törvényszerű választmány javaslatára jelenleg a' régi kulcs mellett maradt ugyan, azonban többrendbeli kifogás következtében e' választmány továbbá is munkálkodni fog ebben, azonnal jövő országgyűlésre e' tárgy iránt utasítást kidolgozandó. Kir. városunknak egy mezei rendőrségi 's pedig szemszuró hibája esett megyénk tudomására, mellyel t. i. a' város megyei adózó fatolvajokat több hétig letartóztatni mert vala, azért ügyészek által rendelték ezen erőszakot a' Rdek törvény útján megfeddetni. Ezen közgyűlésünkben a' legnagyobb nyilvánosság, igazságszeretet 's egyetértés mutatkozott. — Egy más tanácskozás sikerét is örömmel közöljük: A' nm. H. Tanács a' m. k. gymnasiumunk előljáróit fölszólítja, 's pedig rögtön feleletre: vajjon jövő évben milly tudományokban lehetne nyilvános oktatást magyarul adni, 's lehet-e mindent? a' magyarodás körül mindenkor jeles sz. benedeki tanító urak azonnal tanácsba ültek össze 's azt válaszolták, hogy az esztergomi iskolákban már jövő évben minden tudományt, sőt magát a' diák nyelvet is magyarul taníthatni, 's (halljuk!) a' mennyire a' nm. Htanács új magy. isk. könyveket addiglan nem nyomtathatna, a' tiszt. tanító urak készeknek nyilatkoztak e' hiányt ön dolgozataikkal pótolni. Derül, derül a' magyar ég!

(Fehérmegyei Olvasó-társaság.) Székes-Fehérváron az Olv. társaság szál-lásán tavaszhoz 18kán dél előtt tartandó olvasó-társasági közülésre, mellynek több tárgyai lesznek: a) a' választmány munkálatának, 's az intézet eddigi mibenlétének megvizsgálása; b) jövőre szükséges intézkedések; c) jövő évi választmányi tanács alakítása, minden t. cz. tag emlékeztetőleg teljes tisztelettel hivatalos. Karácsony Lázár egyes. jegyző. A' székesfejérvári Casino közgyűlése is nem april 25kén hanem 18kán fog tartatni.

Miskolcz tavasz elő 27kén. A' hirtelen beállott kellemes tavaszú idő a' Sajó és Hernád völgyén nagy áradásokat okozott, a' Sajón megindult jég a' zsolczai töltésen a' fahidat elszakította, 's így ez országos vonalon a' közlekedés pár napra megszakadt, mivel, bár előre látható volt a' baj, semmi ovó készsület nem tétetett; az egész vidék víz alatt áll. — Városunk, a' főutcát kivéve, sártenger, mit igen könnyen el lehetne kerülni, ha a' városi hatóság meghagyná minden házbirtokosnak, hogy háza előtt a' gyalogutakról a' sarat hányassa el; a' nép ez önkényelmét tárgyozó rendeletet, bár szabadságát féltékenyül őrzi, rossz néven nem fogná venni; de a' városi rendőrségben megyénk sem meg elő jó példával: három legnépesebb utca összevágásánál épen az átjárást zárja el száz meg száz egymásra halmozott gerendáival a' nagy nehe-

zen létrejött kövezet romlására, — az ember ostromlásra vagy védelemre felállított torlaszoknak (barricadoknak) gondolná, ha nem tudná, hogy a tatár nincs a város alatt. Vidékünkön az árvizen kívül nevezetes, hogy míg egy részről a megye vegyes házasságok iránt hozott végzéseinek küldöttségek által már fogantatba vett kihirdetése a nép megnyugtatót cseleztet, addig a mult közgyűlésünkön széksértésben marasztalt edelényi lelkész ur (jól értesítettéktől tudjuk) magát ezért szószékről a hit 's anyaszentegyház martyrjának nevezni szerénykedvén, épen az ellenkezőt segíti elő. — Nálunk is elharapozott már a kártyadűh 's a hazard-játékokat nyilvános helyeken is bár a la minuta kórságosan üzik; de vannak magányos házak, hol a dolog a la grosso, még pedig majd maniahoz közelítőleg, megyen; az erkölcsstelenesség e' barlangjai c s i n o s édességtárok, hol a szenvedélytül izgatottak nyugalmokat 's vagyionjokat éjenkint veszélyeztetik, a' bankokban ezrek keringenek a' pénzsűkéről örökös-jeremiádok daczára. „Senatus haec videt!” — Hatóságának illy veszélyes játékok üzését, mellyek annyi családnak dulják fel boldogságát — ujaikozt nézni 's eltűnni, — szent kötelesség mulasztása 's vétkezés hanyagság. Az egyesületi szellem nehezen kezd köztünk lábrakapni (mi ugyan főleg a' Tiszavidék általános hibája) pedig nagy szükségünk volna reá: oly sok üdvös egyesületnek el van már nálunk magva vetve, de a' tavaszi nap, mellynek melege azokat felvirágoztassa, még eddig nem derült fel; hogy rövid legyek, csak kettőt említek, u. m. a' gazdasági-'s aszszonyegyesületet. Az első még 1838ki oct. 17kén tartá a' minden jót megindítani buzgó első alispán elnöklete alatt előleges gyűlését. Küldöttségek választattak az egyesület terve 's különböző ágakbani hatásköre kidolgozására, akkor keletkezett dús reményinkből kijózanított a' való, ugyanis a' küldöttségek — országos bevett szokásként — maig sem referáltak 's így még az előleges gyűlésnél tovább nem vagyunk. — A' nöegyesület bár nyomtatott alapterve és szép tőkéje van is már — még eddig nem létesült; pedig illy egyesület létesülése, mellynek célja a' szenvedő emberiség könnyei 's fájdalmait enyhítése, igen korszerű kívánat; egyéb akadályt nem gondolhatunk, mint osztály-szellemet (Kastengeist) rangkülönbségek, színezetek szoros vizsgálata, melly nőnemnél, kivált nem fővárosi nőnemnél, annyira napi rendű; ám de ezen elősorolt hibákat épen az egyesületi érintkezés és surlódás fogná megszüntetni. Mi hiányzik tehát? egy indító, kinek felhívó szövegére lelkes hölgyeink nem fognak késni e' nemes hatáskört elfogadni. — A' helybeli, Balla igazgatása alatti színésztársaság az izellenség cloacáiból előszedett rhapsodiával rontja a' színház hitelét, 's ha néha jó darabok jutnak is reperitoirra, azt ugyan a' legjobb színművek sem köszönik meg. — A' kassai lotterian egy ide való ternót nyert; de mivel a' megszakadt közlekedés miatt a' helybeli collectura jegyzőkönyve a' huzáskor Kassára nem szállíthatott, a' nyertes mit sem nyert, 's a' tételek kinekinek visszaosztattak. Ki tehet az elem viszontagsága ellen?!

(Cherven Tamás jótékony sága.) Az elhunyt tanítók özvegyei 's árvái sorsát javítandó, 's legnyomoztobb szükségükben gyámolítandó pénzalap gyarapítására, mellyet mult évben a' zsarnóci (Barsmegyei m. város tanító javasolt) 's mellynek üdvös tervét a' megyés püspök ur örömmel megerősíté, Cherven Tamás besztercebányai kanonok, és székes egyházi főesperes ur ezer váltó forinttal kegyes volt szaporítani. Kit a' Mindenható sokaig éltesen a' megye' diszére és sok ügyefogyottnak fölsegéllésükre.

(Felvilágultság 's türelem a' 19dik században.)

Az Erd. Híradó ezeket közli: Egy erdélyi székely nemes fi, Hegedüs Gergely udvari szolgálat által kis vagyionkát szerzvéen a' szolgálati helyével határos, de már Magyarországnak fekvő Farkasasó nevű helységben meg akart telepedni, ebben a' falusiak által gátoltatva folyamodott akkori érdemes főszolgabíró Gerzon Ferencz urhoz, kitől mult évi martz. 10kén azon választ kapta: miszerint „hiteles irományaival bebizonyítván mind nemesi származását, mind eddigi gazdálkodó tisztí hivatalkodásáról ajánló 's dicséretes elboesátó levelével azt, hogy egy becsületes és józan életű ifju, kötelezetnek a' farkasasói előjárók őt minden becsülettel 's illendőséggel a' helységben megszenvedni. Ügye bizonyos javítások kérdésében néhány hónap után első alispán Szerdahelyi Pál ur átbiztából T-y J-s ur elibe kerülven, a' tisz. ur, miután követelését elítélte, hivatalos határozatát szorúl szóra így végzé: „A' folyamodonak pedig, mint unitariusnak, e' hazában lakni szabad nem levén, innen egyszeribe kitakarodjék, 's többé Farkasasón magát ne mutassa, mert elfogatik, és tömlöczre küldetik, mint nyugtalan háborgató, veszedelmes ember. Kelt Farkasasón január. 31kén 1844. T-y J-s, m. k. főeskütt.” Honnan vette a' cz. főeskütt ur e' szép tudományt, ha szabad kérdenünk? Magyarország törvénye ropant tömegében, tudunkra, egyetlen czikk sem mondja ezt; ellenben nyilvános törvény van arról, mind két hazában, hogy a' nemesek jogaikat a' testvér hazákban kölcsönösen megtartják, 's hol van ezen törvényben kivétel az unitariusokra nézve? Rácok-, görög-, zsidóknak „szabad lakni azon hazában”, sőt az utólsók, kik nem keresztények, közelebből (mit teljesen helyeslünk) polgári joggal ajándékoztattak meg, 's hát az unitariusok, kik magyarok és keresztények pestises lehelle-tük-e, hogy nekik tisztulni pusztulni kelljen, nehogy rövid uton, minden perpatvar nélkül tömlöczre hurczoltassanak? Ez még akkor is botránykoztató lett volna, midőn sokan az anecdotá szerinti úgy hitték, hogy unitarius és unicornis mindegy, hát még most, midőn ezen vallás mind két tábla által teljes polgári jogokkal felruházandónak határozott; midőn az erdélyi részek viszszaatlása által számosan lettek Magyarországnak a' szent korona tagjaivá, kik a' közelebbi magyarországi gyűlésre küldött követek választására nemesi joguknál fogva befolytak, 's következőleg az ország tanácssteremében képviseltettek. Erdélyben az unitaria vallás századok óta bevett vallás, hivi minden polgári szabadsággal birnak, sőt régen Magyarországnak is népes megyék 's püspökségek voltak, a' krónika még sem említi, hogy a' két ország közül valamelyiket felforgatták volna. De mire magyaránunk ezeket, hisz meg vagyunk győződve, hogy a' testvérhon minden felvilágosult fia, 's főkép Szatmár lelkes Rendei, 's egyes polgárainak leg és legnagyobb része velünk egy véleményben van, 's ezen eset, mint már említők, csupán a' cz. főeskütt ur rövidlátásából következett, de épen azért, hogy legyen mezejök minden illetőnek jelét adni, mikép ezen esetet törvényellenesnek 's botránykoztatónak tartják, szükségesnek vélelők azt a' közvélemény elibe állítani, nehogy híre terjedvén hazánkban, a' rosza-akaratuak felhasználják a' napról napra szükségesebbé váló két ország közti bizalom és közeledés esökentésére.

Franciaország.

(A' keleti ügy híhetőleg Bécsben fog eldönteni.) Az ausztriai követ azon ünnepélyes ígéréttel biztatá a' francia ministerséget, miszerint a' Jul.

szereződés független örökösödést biztosít Alinak Egyiptusban, minél fogvást a' nagy hatalmak bizonyosan egész befolyásukat használni fogják, hogy a' szultán fermánját visszavonja; melly esetben mindazáltal azt kíváná a' nevezett követ, hogy aztán Franciaország is azonnal a' szövetséghez osatlakozzék, mit Guizot meg is ígért, de azon megjegyzéssel, hogy Palmerston ez iránti fölszólítására csak Metternich válasza megérkezte után fog felelni; e' szerint tehát igen valószínű, hogy az annyira fontos keleti kérdés végre csakugyan Bécsben fog megoldatni. —

Törökország.

Alexandriai levél szerint Russzia észrevette, hogy Anglia és a' porta az az Ponsonby l. és Rezsíd b. titkos szerződésen munkálkodik. Az utóbbi hat gözössel szabad hajózást engedett Angliának az Eufratesen 's e' végett az angol St. Jean d' Acreban raktárakat építhet és 500 főnyi őrséget tarthat. Ezért Russzia mindent elkövet, hogy Rezsíd basát megbuktathassa 's mint mondja, e' célra más hatalmak is segédkezet nyujtandnak neki. —

K r a k ó.

Lengyel határ martz. 12. Azok neve, kiket a' krakói köztársaság tanácsa kiadott a' moszkának, következőleg hangzik: Michniewski Antal, Swiderski Tamás, Sliwuski Ignác, Rompalski János, Kozlowski Teófil, Stobinski Antal, Slawiec István, Przybyslawski János, Nowinski Tamás, és Ossowski Kázmér. Az ausztriai alattvalók február 5kén adattak ki Ausztriának 's nevek: Matuszewski Ferdinand, Chielewski Szaniszló, és Swedzinski János. —

Külföldi elegyhir.

A' hollandi pénzügyminiszter jelentésébül küsül, hogy a' voltkirály 13 millió ftot költött el a' végre, hogy Belgiumban az orangista mozgalmakat táplálja. — Sziciliában hangosan panaszkodnak azon nyomasztó vám miatt, mellyet a' kormány a' kénkivitelre vetett. — Khinai tudósítások szerint a' khinai kormány igen jól ismeri gyöngéségét 's állítja annak lehetetlenségét, hogy a' Jangese-hiangon (nagyfolyam) egy ellenséges hajóhad felvitörlását gátolhassa, azért mi-helyt meghallotta az angolok elindulását, Nanking miatt igen megrémült, mert ott roppant értékű vagyon van össze halmozva, mellyet oly gyenge hadsereg is, mint az angoloké most Khinában, ügyes vezér alatt elfoglalhatna. A' mint most a' dolgok állnak, az ez uttal ugyan nem történik meg, hanem az angolok följegyzik magoknak, hogy jövődében, ha valóságos háborura kerül a' dolog, mit minden okos ember hiszen, végrehajtsák. Görögországból több candiai haza szökött, hogy ha a' szultán hasonló engedvényt adni nem akarna, mint Samos szigete lakosinak adott, fegyveres kézzel is kicsikarják tőle. A' görög kormány mindenlehető módon nehezíti a' szökést. — St. Aulaire fr. követ Bécsből elutazott. — A' svéd király Severin Löwenskiöldt nevezte ki norvégiai helytartónak. Stockholm és Gothenburg közt állandó vízi közlekedést akarnak létrehozni 's a' csatorna 5 millió tallérba kerül. — A' görögök nemcsak Samos és Candia szigeteken mozognak, hanem a' szárazföldön is, mi a' portát aggasztja. — Hafz basát hazaárulás gyanuja miatt nyomozás alá vetették; mint beszélik a' perzsa miniszterrel titkos levelezésben állott és a' perzsa 's francia ügyvivőkül sok ajándékot fogadott el. — A' seraskier parancsot küldött Szíriába, mellyben kimondja, hogy a' török birodalomban minden alattvaló egyenlő, azért a' melly török a' keresztényt megbántja, keményen fog büntettetni. — Az orosz czár nem rég parancsot adott ki, mellyben az alsóbb rendű katona és rendőri tiszteteknek legkemenyebben megtiltja a' bérkocsin járást. — Mal-tában majd bizonyosnak tartják, hogy a' hattisherif kemény tartalma miatt új bonyolulás lesz keleten 's hogy legyen, Ponsonby l. mindent elkövet. — Stopford hajóvezér Angliába készül 's helyét alkalmasint Adam alhajóvezér foglalja el. — Lavallo tábornokot csakugyan megverte Rosas serge. — A' hollandiai király rendelete szerint tartományi kormányzó ezután nem lehet a' második kamra tagja. — Neuhaus martz. 15kén nyitá meg francia nyelven a' schweizi szövetség gyűlést. — Portugália az egyesült statusokkal kereskedési szerződést kötött, mellyben mindkét nemzet consula birói hatalommal ruháztatik föl a' hajós legényekre 's kereskedői dolgokra. — Nápolyban az esőszakad és hó-fergeteg igen sok kárt tett; a' hó terhe alatt sok ház fedele beszakadt, 's még több ember megfagyott; a' hó a' mézőn 4 — 5 lábnyi magas volt, a' hófuvatagok pedig 10 — 20. — Poseni hir szerint a' porosz ötödik hadosztályt (30 ezer fő) nagy hadi gyakorlásra vonják össze, mellyen a' király is jelen lesz. — A' svéd RR erősen tartják magokat a' kormányi pénztár ügyében, a' kormány pedig naponkint vesz tekintetübl. —

Legujabb. Hir szerint Franciaország a' londoni utóbbi szerződést azon föltét alatt, ha a' hatalmak M. Ali kívánságát az örökösödés ügyében biztosítják, aláírta, mire az Palmerston l. nyilatkozata szerint számíthat is. — M. Ali kéri a' portát: engedne közvetlen örökösödést utódnak Egyiptusban, hagy-ná meg az előbbi állandó adót, egyesítné a' felső négy tartományt Egyiptussal 's arra is terjesztené ki az örökséget; kéri továbbá, hogy maga 's utódi tetszésök szerint választhassák hadi tisztjeiket és tanácsosaikat, más szóval: kéri a' kérdéses fermán megszüntetését. Pontois egész készséggel, sőt fenyegető-zéssel is támogatja Ali alázatos kérelmét; Ponsonby l. szerint ellenben már is végtelen engedélyt adott a' porta M. Alinak, ki csak pártütő, és semmi kedvezésre nem méltó. A' zavar nagy; a' porta nem tudja mint gázol ki a' hinárból. — Martz. 10kén érkezett vissza az olly rég ohajtott török hajóhad Konstantinápolyba Javer basa (Walker) vezérlete alatt két évi távollét után egyiptusi letartóztatásából 's a' vezérhajón kívül 11 fregát, egy korvett 's 2 brig 21 álgyulövessel üdvözle a' serailt. Partra özlök a' törökséglátni az olly rég-óta nélkülözött 's főleg a' porság közül minden hirdetés daczára is kétséglett örömtüneményt. Resid basa újra kegyelmébe jutott a' szultánnak, ki azt egy millió piaszter készpénzzel ajándékozta meg 's előlött a' nischani rend nagy diszjelét saját kezeivel tüzte köntösére f. h. 15kén.